

SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

Brussel, 18/06/2025

PROTOCOL NR. 275 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD
WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:

- **SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);**
- **COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –**
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";
- **OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;**

OP 3 JUNI 2025

over

het Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing
2025 – Onderwijs en Vorming

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Matthias DIEPENDAELE, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, voorzitter SectX-C2

2. mevr. Zuhail DEMIR, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk, voorzitter OOC

3. dhr. Ben WEYTS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn – lid;

4. mevr. Melissa DEPRAETERE, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd – lid,

5. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij, lid

de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:

- het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Dhr. Stefaan SAMAEY, directeur dienst personeel

- het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Geert SPIESSENS, afdelingshoofd beleid en belangenbehartiging

- het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen BOUVE, pedagogisch begeleider

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Mevr. Nancy LIBERT, algemeen secretaris ACOD-onderwijs
Dhr. Jean-Luc BARBERY, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Mevr. Els VAN HEES, nationaal secretaris COC
Mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris COV

- **het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben geen akkoord bereikt over het hierbij gevoegde Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 – Onderwijs en Vorming

Protocol van niet-akkoord bij het amendement van de Vlaamse Regering over de verhoging van de inschrijvingsgelden in het Volwassenenonderwijs bij het voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsaanpassing 2025

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft een protocol van niet-akkoord bij het bovengenoemd regeringsamendement.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen motiveert het niet-akkoord als volgt:

De ambitieuze voornemens in het Regeerakkoord voor het volwassenenonderwijs staan op gespannen voet met het voornemen om jaarlijks 50 miljoen euro extra inschrijvingsgeld te innen binnen dat onderwijsniveau. Dat zou, over het geheel genomen, een verdrievoudiging van de huidige inning betekenen.

Het is een goede zaak dat ‘studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter’ worden uitgebreid met ‘specifieke personenzorg, maar de uitbreiding is te beperkt: verschillende opleidingen die toeleiden naar een beroep op de knelpuntenberoepenlijst van de VDAB vallen in het regeringsamendement onder het tarief van €2,25/lestijd. Katholiek Onderwijs Vlaanderen vraagt om consequent te zijn en de lijst van opleidingen uit ‘studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter’ dynamisch af te stemmen op de knelpuntenberoepenlijst van de VDAB.

Leerlingen in de derde graad van het secundair onderwijs, een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, een centrum voor deeltijdse vorming of een centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen volgen de opleidingen Ondernemerschap nu gratis. Met de regeling zoals nu in het regeringsamendement staat (Art. 12/3 8° §6septies 10°), zal de opleiding €140 kosten en voor deze doelgroep niet meer aantrekkelijk zijn. De maatschappelijke kost daarvan staat niet in verhouding tot de meeropbrengst die hiermee gerealiseerd wordt (zelfs in de veronderstelling dat er zich evenveel cursisten voor blijven inschrijven). Katholiek Onderwijs Vlaanderen vraagt daarom om de opleiding Ondernemerschap voor scholieren te blijven vrijstellen van inschrijvingsgeld.

Het regeringsamendement definieert studiegebieden met **“opleidingen die niet of in veel mindere mate toegang bieden tot de arbeidsmarkt”**. Zij vallen nu onder het tarief van €4/lestijd (t.o.v. de huidige €1,5/lestijd), zonder enige vorm van sociale of semesterplafondcorrectie. Hiertegen formuleert Katholiek Onderwijs Vlaanderen verschillende bezwaren.

In de eigen visie op kwaliteitsvol onderwijs benoemen we uitdrukkelijk: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. In de manier waarop in het regeringsamendement een onderscheid wordt gemaakt tussen opleidingen via tariefbepalingen, wordt **de waarde van persoonsvorming** binnen het volwassenenonderwijs impliciet ontkend.

Daarnaast valt het op hoe de uitwerking middels tarieven niet strookt met de intenties van de Vlaamse Regering op het vlak van **arbeidsmarktgerichtheid en versterking van het tweedekansonderwijs**.

Het belang van **meertaligheid** blijkt uit de (299.863) VDAB-vacatures in 2024: in 17,6% van alle vacatures wordt Frans gevraagd; Engels volgt met 17,2% en Duits met 0,8%.

De €4-studiegebieden omvatten ook opleidingen die ontwikkeld zijn met de betrokken sectoren **op basis van beroepskwalificaties**. Ze zijn per definitie arbeidsmarktgericht.

Bovendien omvat deze groep ook diplomagerichte beroepsopleidingen, die nu *de facto* voor veel cursisten die er het **diploma secundair onderwijs** mee willen halen, niet meer betaalbaar zijn.¹

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vraagt een herziening van de opleidingen die onder het €4-tarief vallen door opleidingen die ontwikkeld zijn op basis van beroepskwalificaties en opleidingen Frans, Duits en Engels tot de groep opleidingen met het €2,25-tarief te rekenen. Bovendien pleiten we voor de toegankelijkheid tot de opleidingen die €4/leestijd zullen kosten door ook voor dit verhoogde tarief sociale correctie toe te passen via verminderd inschrijvingsgeld.

Met de maatregelen wordt een meeropbrengst van 36,4 miljoen euro gesimuleerd. De simulatie houdt geen rekening met mogelijk verminderde inschrijvingsaantallen n.a.v. de prijsverhogingen en met hogere kosten voor de premie tweedekansonderwijs.

Het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap geeft een protocol van niet-akkoord bij het amendement voorgesteld door de Vlaamse Regering bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 betreffende het volwassenenonderwijs.

Eerder gaf het GO! een protocol van akkoord bij het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025. Echter is de inhoud van voorliggend amendement inhoudelijk van die aard dat het GO! bij dit amendement – dat formeel werd onderhandeld op 3 juni 2025 in Sectorcomité X – een ander standpunt inneemt.

Dat er zou ingegrepen worden op de inschrijvingsgelden volwassenenonderwijs werd reeds duidelijk van bij de publicatie van het Centenboekje 2024-2029. Hoewel het GO! waardeert dat de NT2-opleidingen niet gevat zijn door voorliggende besparingen, blijft het een grote besparing voor een relatief kleine sector als het volwassenenonderwijs. Het is onvermijdelijk dat de besparingsmaatregelen een grote impact zullen hebben op de werking en op het personeel van onze centra voor volwassenenonderwijs.

Het GO! stelt vast dat voorgestelde maatregelen niet alleen haaks staan op eerdere beleidskeuzes, maar ook disproportioneel ingrijpen in het aanbod én de toegankelijkheid van ons onderwijs. Daarenboven maakt de timing van de aangepaste inschrijvingsgelden – op 2 weken verwijderd van de zomervakantie en in volle inschrijvingsperiode – zonder voldoende overgangsmaatregelen de onrust in onze cvo's heel groot, een onrust die we als GO! alleen maar kunnen delen.

1. Beleidskeuzes

Via het relanceplan Vlaamse veerkracht en de Edusprong gaf de Vlaamse regering in 2021, in de nasleep van de Covid-crisis, een financiële injectie van 60 miljoen euro in het volwassenenonderwijs als essentiële pijler van levenslang en levensbreed leren. De brede maatschappelijke opdracht die het volwassenenonderwijs heeft en die verankerd is in het decreet volwassenenonderwijs, werd daarmee expliciet erkend en ondersteund. Met onder meer een Vlaanderenbrede promotiecampagne en het Opleidingskompas wilde de overheid elke Vlaming stimuleren om zich permanent te ontwikkelen, zowel persoonlijk als professioneel om zo ook toe te werken naar de Europese doelstelling voor levenslang leren waarbij ten minste 60% van de volwassenen jaarlijks aan

¹ Zo kost de opleiding Goudsmid €6.0820, Sommelier €2.880, Vakfotograaf €3.200, Maatwerk damespatronen: €3.040 en Maatwerk herenpatronen: €2.400.

een opleiding deelnemen tegen 2030. De centra voor volwassenenonderwijs schakelden zich, samen met de partners van Werk, in het actieplan Levenslang Leren in van het Vlaams Partnerschap Levenslang Leren.

Het aanbod van onze cvo's is vandaag al sterk afgestemd op de verwachtingen en noden van de arbeidsmarkt. De financieringsregels zijn ook van die aard dat zij dit mee bewerkstelligen. Daarnaast is het evenzeer belangrijk om te blijven investeren in kwaliteitsvolle opleidingen die de persoonlijke ontwikkeling van mensen ondersteunen en die hen ook versterken in hun maatschappelijk functioneren. De maatschappelijke return hiervan is onmiskenbaar: zowel curatief als preventief blijven mensen weerbaar om volwaardig maatschappelijk te kunnen participeren. We mogen hierbij de sociale component van het volwassenonderwijs niet uit het oog verliezen. Onderwijs enkel beschouwen als de snelste weg naar de arbeidsmarkt is een te nauwe visie, zeker als we willen dat mensen een leven lang blijven groeien en leren. Maatregelen die Vlamingen ontmoedigen om volwassenonderwijs te volgen of die de drempels ertoe verhogen, gaan regelrecht tegen dat streven én tegen het voorgaande beleid in.

2. Tarieven

Het GO! is tevreden dat er lagere tarieven zullen (blijven) gelden voor een aantal doelgroepen en voor een aantal belangrijke studiegebieden zoals Nederlands voor anderstaligen (NT2), Aanvullende algemene vorming (AAV) en Algemene vorming (AV) in het kader van het tweedekansonderwijs en opleidingen die naar knelpuntberoepen leiden. Als onderwijsnet dat gelijke onderwijskansen nastreeft, kan het Gemeenschapsonderwijs hier alleen maar voorstander van zijn.

We betreuren echter wel de zeer fors stijgende tarieven voor opleidingen in studiegebieden die het label 'hobby' krijgen opgekleefd. De motivatie van een cursist zou geen rol mogen spelen in de waardering van een opleiding. Je zou kunnen argumenteren dat een verhoging van het inschrijvingsgeld (namelijk bijna een verdriedubbeling van 1,5 euro per uur naar 4 euro per uur) geen directe besparing op de werkingsmiddelen en de omkadering betekent. Onrechtstreeks is ze dat echter wel. De hogere prijs zal potentiële cursisten afschrikken en drempels opwerpen met als gevolg een kleiner aantal ingeschreven cursisten. Dit heeft uiteraard wel verdere financiële gevolgen voor de centra, ook al is het dan geen ingreep op werking en omkadering zelf. De inschatting is dan ook dat de groeinorm van 0,8% niet langer zal gehaald worden, wat op termijn kan gaan leiden tot een inkrimping van de macro-pot en een reductie in omkadering. In het verleden pleitte het GO! reeds voor het inbouwen van een vorm van kliksysteem met een ondergrens om de centra en hun personeel te beschermen. Komt daarbij dat de recente aankondiging van de minister in het Vlaams Parlement om volgend jaar opleidingen samen te voegen of dubbel aanbod af te schaffen in relatie tot het aanbod van Syntra en VDAB, potentieel een nog grotere klap voor het volwassenenonderwijs kan betekenen. Binnen dit kader vraagt het GO! met aandrang dat de minister voldoende tijd en ruimte uittrekt voor een daadwerkelijk debat en gesprek met de sector en oog heeft voor de complementariteit in het aanbod vanuit de bereikte doelgroepen, het kenmerkend organisatiemodel dat nauw verbonden is met die doelgroepen én de sterktes van de verschillende aanbieders.

Ook de toenemende complexiteit van de nieuwe regeling baart ons zorgen. Er zullen voortaan maar liefst 7 tarieven bestaan. Niet alleen ondergraaft dit de transparantie, het zal ook aanleiding geven tot nieuwe bijkomende en onnodige planlast. Heel concreet denken we hierbij vnl. aan het nieuwe tarief van 0,03 euro. Bij wijze van voorbeeld: voor een geletterdheidsmodule van 20 lestijden betekent dit dat dit 0,6 euro opbrengt, afgerond naar boven 1 euro. Wat is de meerwaarde hiervan? Is dit in verhouding tot de planlast/complexiteit die dit veroorzaakt? Geletterdheidsmodules zijn steeds, vanuit hun aard, kleine/korte modules ter ondersteuning. Daarom dringen we erop aan om het nultarief voor deze tariefgroep te overwegen, naar analogie met de keuze die werd gemaakt voor de basiseducatie. In de beide gevallen – de 0,03 euro-groep in de cvo's en de basiseducatie – gaat het immers over gelijkaardige kwetsbare profielen voor de basiseducatie.

Heel problematisch is de groep van studiegebieden waarop 4 euro per lestijd van toepassing is, zonder enige vorm van sociale correctie of een plafond op de inschrijvingsgelden. Het GO! vraagt nadrukkelijk of dit hoge tarief alsnog verlaagd kan worden. Het aantal cursisten die binnen deze 4 euro-groep recht hebben op het verminderd inschrijvingsgeld van 1 euro, schatten we Vlaanderen-breed op 10% à 15%. Is het onoverkomelijk om deze mensen mee te nemen bij de rechthebbenden op korting/1 euro tarief? Het GO! stelt nadrukkelijk vast dat opleidingen Frans en Engels – die zeker gevolgd worden met het oog op nieuwe of betere kansen op de arbeidsmarkt – onbetaalbaar dreigen te worden in hetgeen voorligt. Deze opleidingen spelen nochtans rechtstreeks in op vragen vanuit de arbeidsmarkt. Want men kan moeilijk vacatures online en in kranten bekijken en niet zien dat meertaligheid vaker wel dan niet een voorwaarde is om voor een job in aanmerking te komen. Temeer, we leven en werken in een regio waarin onze ‘grijze cellen’ als onze belangrijkste grondstof worden gezien.

We zien hier ook grote verschillen ontstaan tussen centra afhankelijk van hun context. Binnen het GO! CVO Brussel bijvoorbeeld - in een grootstedelijke context - komt niet minder dan 80% van de cursisten in Frans en Engels vandaag in aanmerking voor het verminderd tarief. Dit verminderd tarief valt er nu weg. Voor het merendeel van deze cursisten betekent dit dat zij hun opleiding moeten stopzetten. Dit opleidingsaanbod wordt voor deze mensen structureel ontoegankelijk. Een bijzonder nefaste ontwikkeling, zowel voor de betrokken cursisten als voor de betrokken centra die voor een omwenteling staan zonder begeleidende maatregelen. In het verlengde hiervan vrezen we ook een verschuiving naar een aanbod op de private markt waar de kwaliteitscontrole minder stringent is, met alle gevolgen van dien. Opdat de betrokken cursisten toegang zouden blijven hebben tot het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs, vragen we om het de cvo's mogelijk te maken om te werken met afbetalingsplannen. Dit zou enig soelaas kunnen brengen voor deze cursisten in de 4 euro-groep en bij uitbreiding voor de cursisten uit de 2,25 euro-groep.

De aangekondigde verhoging naar 4 euro per lestijd treft trouwens niet enkel de Moderne vreemde talen, maar ook een aantal diplomagerichte trajecten zoals *Vakfotograaf* – een opleiding gebaseerd op een erkende beroepskwalificatie, met recent ontwikkelde EVC-standaard, en dus allesbehalve een ‘hobbyopleiding’. De diplomagerichtheid van deze opleidingen wordt erkend maar terzelfdertijd beperkt in de tijd. Het kan volgens het GO! toch niet de bedoeling zijn om financiële drempels in te bouwen voor diplomagerichte opleidingen in de betrokken studiegebieden? Kan die beperking opgeheven worden?

Het GO! waardeert dat de minister oren had naar de opmerkingen van de sociale partners tijdens de onderhandelingen en het plafond voor opleidingen die opleiden naar structurele knelpuntberoepen heeft aangepast van 450 euro naar 200 euro. Een plafond van 200 euro neemt financiële drempels weg en is belangrijk voor cursisten die zich willen omscholen naar sectoren met grote nood aan arbeidskrachten. Maar ook hier is de discrepantie met de 4 euro-groep bijzonder groot. We betreuren dat er voor de opleidingen die onder het tarief van 4 euro per lestijd vallen geen enkel plafond wordt voorzien, in het bijzonder voor diegenen in een kwetsbare socio-economische situatie.

3. Timing en overgangsmaatregelen

Het GO! wijst heel nadrukkelijk op het erg late karakter van de aanpassingen aan de tarieven. Onze centra zijn momenteel genoodzaakt inschrijvingen te registreren op basis van de huidige, nog geldende tarieven terwijl er tegelijkertijd grote onzekerheid heerst over welke tarieven vanaf september zullen gelden. Die onzekerheid geldt uiteraard ook voor de cursisten. Hoe moeten onze cvo's het organiseren om de bijkomende inschrijvingsgelden op te halen bij de cursisten? Dit creëert bijkomende planlast in de centra en organisatorische complexiteit. Het risico is reëel dat heel wat cursisten op basis van zo'n meerkost zich meteen gaan uitschrijven en dat er dus meteen al minder geld wordt opgehaald. Het GO! vraagt dan ook om de wijzigingen aan de tarieven pas ingang te laten

vinden vanaf het 2e semester van 2025-2026 opdat de inschrijvingen voor het eerste semester nu kunnen gebeuren o.b.v. de gekende tarieven.

Mits via flankerende maatregelen een spreiding van betaling mogelijk gemaakt wordt, kan de implementatie van nieuwe tarieven voor de centra en de cursisten iets haalbaarder worden. We mogen nl. niet vergeten – en daarmee zijn we dit protocol ook begonnen – dat levenslang en levensbreed leren niet gebaat is met bijkomende drempels of stigmatisering van bepaalde opleidingen als minder of niet relevant.

OVSG geeft een protocol van niet akkoord bij het regeringsamendement bij het voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsaanpassing 2025

Voor de tekst van het programmadecreet in de versie zoals die werd voorgelegd op het onderhandelingscomité van 6 mei 2025 gaf OVSG een voorwaardelijk protocol van akkoord. Inmiddels heeft de Vlaamse Regering een regeringsamendement toegevoegd met als inhoud besparingen in het volwassenenonderwijs. OVSG kan geen akkoord geven voor dat amendement.

In het centenboekje is een extra inkomst van 50 miljoen € per jaar vanaf 2026 ingeschreven lastens het volwassenenonderwijs. Een eerste stap in het behalen van deze inkomst is een aanpassing van de tarieven, wellicht komen er nog volgende mocht die doelstelling met deze maatregel niet worden behaald. Er is weinig zicht op de onderbouwing over hoe het bedrag van 50 miljoen € tot stand kwam in het centenboekje. Het volwassenenonderwijs heeft sedert decreet betreffende het onderwijs XXVII van 2017 ingrijpende wijzigingen ondergaan, die gestart zijn met een nieuwe financiering en daaraan gekoppeld rationalisatienormen. Dat bracht reeds een rationalisatie in aanbieders met zich mee.

De huidige besparingen beogen een drastische verhoging van de tarieven, weliswaar met correcties. Dat is het geval voor de aanvullende algemene vorming en voor de door de Vlaamse Regering voorgestelde lijst van knelpuntberoepen: algemene personenzorg, groot transport, koeling en warmte, mechanica-elektriciteit, schrijnwerkerij en specifieke personenzorg. Deze lijst stemt niet overeen met de lijst van de VDAB. De knelpuntberoepenlijst van de VDAB is uitgebreider en dynamisch, terwijl het niet duidelijk is of de Vlaamse Regering dan via besluit de knelpuntlijst zal aanpassen telkens wanneer de noodzaak zich opdringt. Voor de opleidingen met knelpuntkarakter bedraagt het plafond van de opleiding per semester 200 €, voor de reguliere 450 €. Jaarlijks kan een reguliere opleiding dan snel meer kosten dan een opleiding in het hoger onderwijs, vermits cursisten ook nog voor materiaal of grondstoffen moeten bijdragen. Voor het verhoogde tarief geldt er geen plafond; op die manier kost een jaar opleiding meer dan 1 000 € (vb. Mode realisaties, retouches: 360 lestijden aan €4 prijs zonder grondstoffen).

Hetzelfde geldt voor alle talen: ze worden verhoogd zonder dat er enige sociale correctie wordt toegepast. Alle cursisten die daardoor hun kansen op de arbeidsmarkt wensen te vergroten, worden onderworpen aan het tarief van 4 € per lestijd. Zo kost Engels richtgraad 2 op die manier 1 920 €. In een open economie als in Vlaanderen is kennis van vreemde talen essentieel. De totale uitvoer van goederen en diensten was in 2022 goed voor 116,4 % van het bruto binnenlands product in het Vlaamse Gewest (bron <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/buitenlandse->

[handel/uitvoerratio](#)). Minstens de eigen landstalen, Duits, Frans en bijkomend Engels moeten uit de categorie van 4 € / LT worden gehaald voor OVSG.

Deze ingrijpende besparing brengt eigenlijk een kerntakendebat op gang, waarbij gekeken moet worden welke spelers opleidingen aanbieden en volgens welke doelstelling. Naast het volwassenenonderwijs bieden VDAB en Syntra opleidingen aan, maar telkens met een andere finaliteit. De doelgroepen verschillen, VDAB voorziet opleidingen voor werkzoekenden, Syntra leidt toe naar arbeidsmarktgerichte opleidingen of naar verdieping van bestaande profielen. Beiden vallen trouwens onder het beleidsdomein werk, terwijl het volwassenenonderwijs tot onderwijs behoort met alle erbij horende kwaliteitsregels van controle en inspectie. Stellen dat het volwassenenonderwijs met een aantal opleidingen niet toeleidt naar de arbeidsmarkt klopt niet. Sommige opleidingen geven niet rechtstreeks aanleiding tot een beroep, maar dragen wel bij tot de nodige skills vereist op de arbeidsmarkt, zoals het aanleren van een taal. Op zoek naar de plaats in het volwassenenonderwijs moet dan ook gekeken worden naar de wettelijke opdracht ervan. De vraag is of opleiding verengd moet worden tot leerplichtonderwijs en hoger onderwijs enerzijds en beroepsopleidingen anderzijds. Die reductie zou voorbij gaan aan een belangrijke groep cursisten die bestaat uit actieve werknemers die zich willen omscholen zonder dat ze werkzoekend zijn. Flexibiliteit op de arbeidsmarkt is een vereiste, zeker wanneer loopbanen langer worden door het opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd.

Levenslang leren is dus niet enkel een hobby, maar een noodzaak. Het Actieplan Levenslang Leren, door de Vlaamse Regering opgericht in oktober 2020 op initiatief van de Vlaamse ministers van Werk en Onderwijs illustreert dit en schrijft zich in de Europese doelstellingen in voor de EU targets 2030: **78 % van de bevolking tussen 20 en 64 moet aan het werk en 60 % van alle volwassenen moeten** tegen dan ook leren. Op dit ogenblik bedraagt de participatie van volwassenen aan leren 11 % (bron <https://opendata.wse.vlaanderen.be/pages/III-dashboard/>). Kennis is in een kenniseconomie van cruciaal belang en mag daarom niet worden beperkt tot leerplichtonderwijs of hoger onderwijs, het moet een recht zijn voor iedereen die zich wil bij- of omscholen. Levenslang leren helpt bij de uitdagingen van de werkgelegenheid en productiviteit, demografische veranderingen, actief burgerschap en democratie, welzijn, gezondheid, ... kortom de uitdagingen die voor het volwassenenonderwijs als opdracht geformuleerd staan in artikel 3 Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

Door de stijging in de tarieven bestaat het gevaar dat centra modules of zelfs opleidingen niet meer zullen inrichten, wat tot een verschraling van het aanbod zal leiden. Bovendien bestaat de vrees dat de Vlaamse Regering zelf ook in de opleidingen zal schrappen, wanneer zou blijken dat het beoogde bedrag van de besparing niet wordt gehaald in deze fase van verhoging van tarieven. Centra hebben nood aan een langetermijnvisie opdat ze hun investeringen kunnen aanpassen aan een langdurig aanbod.

Door de nieuwe tarieven al te publiceren door AHOVOKS, nog voor het amendement voorgelegd werd aan de sociale partners wordt de indruk gewekt dat het amendement reeds beslist beleid is.

Al deze elementen vormen voor OVSG belangrijke redenen om op een doordachte manier met het onderwijsveld de dialoog te voeren met respect voor het rechtszekerheidsbeginsel. Voor OVSG moeten de tarieven afgetoetst worden aan de tarieven van het hoger onderwijs zonder dat ze boven de prijs van het hoger onderwijs liggen, en moet er een kerntakendebat gevoerd worden over het volwassenenonderwijs, samen met een realistische evaluatie van de besparing op een manier waardoor het volwassenenonderwijs niet de facto wordt afgeschaft.

Zolang dat niet gebeurt, kan OVSG geen akkoord geven aan het voorliggende Regeringsamendement.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen geeft een protocol van niet akkoord betreffende *voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 – Onderwijs en Vorming*.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen begrijpt dat in het kader van de budgettaire context bepaalde maatregelen noodzakelijk zijn.

We erkennen de inspanningen die geleverd werden om deze besparingsoefening door te voeren en waarderen ook expliciet een aantal van de gemaakte keuzes zoals de verlaging van de inschrijvingsgelden voor een aantal knelpuntberoepen, de beperkte verhoging voor opleidingen van de studiegebieden (aanvullende) algemene vorming, de geletterdheidsmodules (Nederlands, Leren Leren en Regie over het Eigen Leren) en de opleidingen van het studiegebied bijzondere educatieve noden binnen de CVO.

We kunnen eveneens begrip opbrengen voor de verhoging van het standaardtarief van 1,5 euro naar 2,25 euro. Dit standaardtarief werd immers al geruime tijd niet meer geïndexeerd en daarenboven werden voor dit tarief ook de nodige sociale correcties voorzien zoals bv. voor de gedetineerden. Toch willen wij in alle eerlijkheid ook onze bezorgdheid uiten over enkele aspecten waaronder de aangekondigde verhoging van het inschrijvingsgeld naar 4 euro/per lestijd voor een aanzienlijk aantal opleidingen en dit zonder plafond of sociale correcties.

We verwijzen hier in het bijzonder naar de gevolgen voor mensen die bewust kiezen voor een taalopleiding in het kader van hun (her)inschakeling op de arbeidsmarkt. In veel sectoren is kennis van een tweede of derde taal essentieel om aan de slag te kunnen. Ook leerlingen en studenten die talen als Frans, Engels of Duits opnemen in het kader van hun studieloopbaan dreigen door deze maatregel ontmoedigd te worden. Centra die zich exclusief toeleggen op talenopleidingen zullen daarenboven disproportioneel geraakt worden.

We zijn zeer bezorgd over de impact die het geheel van de maatregelen zal hebben op het brede veld van het volwassenenonderwijs en dit zowel op korte als op lange termijn. We vrezen een negatieve impact op het cursistenaantal en stellen bijgevolg de kritische vraag of het breder principe van levenslang leren niet eveneens onder druk zal komen te staan. Voor veel mensen vormt een opleiding niet enkel een middel tot tewerkstelling, maar ook een weg uit sociaal isolement, een hefboom tot persoonlijke groei of een stap naar maatschappelijke participatie. We vrezen dat net deze mensen zullen afhaken.

We zijn ervan overtuigd dat ook het personeel verregaande gevolgen zal ondervinden. We zijn ons ervan bewust dat er binnen het onderwijslandschap een lerarentekort is en dat ongetwijfeld een deel van de op dit moment binnen het volwassenenonderwijs aangestelde onderwijzend personeel een plek zal vinden binnen het secundair onderwijs. Maar wat met de personeelsleden voor wie geen plek zal zijn binnen het secundair onderwijs?

We betreuren ook expliciet de timing van de uitrol van deze maatregelen. Centra zijn op dit moment al druk bezig met planning én inschrijvingen voor het komende schooljaar. Tot op de dag van vandaag hebben de centra voor volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie geen zekerheid/duidelijkheid over de inschrijvingstarieven. Alle al ingeschreven cursisten zullen door het administratief personeel gecontacteerd dienen te worden om de nodige wijzigingen door te voeren.

We willen onze waardering uitspreken over het feit dat de impact van deze maatregelen gemonitord zal worden. Wij vragen echter duidelijkheid over hoe dit concreet zal gebeuren en wat er met de resultaten van deze monitoring zal gebeuren. Zullen bijsturingen mogelijk zijn als blijkt dat de instroom keldert of bepaalde doelgroepen uit de boot vallen? Zal er ruimte zijn voor differentiatie op maat van specifieke opleidingen of profielen?

Met dit protocol willen we constructief onze bezorgdheden meegeven en benadrukken we graag onze bereidwilligheid om ook in de toekomst samen rond de tafel te zitten rond de toekomst van het volwassenenonderwijs.

ACOD Onderwijs geeft een protocol van niet akkoord bij het Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025

1. ACOD Onderwijs zegt NEE tegen besparingen op het volwassenenonderwijs

Onderwijs is geen kostenpost, maar een investering in mensen en in de toekomst van onze samenleving.

Toch kiest de Vlaamse Regering opnieuw voor een besparingslogica die het volwassenenonderwijs zwaar treft. Deze beslissing ondermijnt niet alleen de toegang tot levenslang leren, maar zal op termijn ook de arbeidsmarkt verzwakken.

Heel wat vacatures bij de VDAB vereisen vandaag minstens een basiskennis van een tweede taal. Door nu te besparen op opleidingen die net deze vaardigheden aanreiken, snijdt de regering zichzelf in de vingers.

Bovendien staat deze besparing haaks op het beleid van de voorbije jaren. Toen werd er nog miljoenen euro's geïnvesteerd in grootschalige promotiecampagnes voor het volwassenenonderwijs – via tv- en radiospotjes, affiches en zelfs bussen van De Lijn. Nu blijkt dat deze investeringen zonder visie waren: het vertrouwen dat hiermee werd opgebouwd, wordt in één klap onderuitgehaald.

ACOD Onderwijs verzet zich principieel tegen deze koerswijziging. Wij eisen een beleid dat mensen versterkt, niet ontmoedigt. Een beleid dat inzet op ontwikkeling, niet op afbouw.

2. Een begroting in evenwicht ten koste van kansen

De Vlaamse Regering beweert dat er sprake is van schaarste aan middelen, maar kiest er tegelijk voor om miljardenprojecten – zoals Oosterweel, defensie of scholenbouw – buiten de begroting te houden. In die context besparen op onderwijs is geen noodzaak, maar een politieke keuze.

Onderwijs wordt zo opnieuw het kind van de rekening. Dit is geen warme, toekomstgerichte visie op Vlaanderen, maar een kille boekhoudkundige benadering die de kansen van duizenden burgers ondermijnt. Op lange termijn ondergraaft dit beleid niet alleen de persoonlijke ontwikkeling van mensen, maar ook de slagkracht van onze arbeidsmarkt, die net nood heeft aan breed opgeleide en taalvaardige burgers.

3. Verhoging inschrijvingsgeld: drempel in plaats van hefboom

De geplande verhoging van het inschrijvingsgeld – in sommige gevallen van €1,50 naar €4 per lestijd – vormt een ernstige financiële drempel voor velen. Wat bedoeld is als een hefboom voor persoonlijke groei en maatschappelijke participatie, dreigt zo een exclusief goed te worden.

Niet alleen sociaal kwetsbare groepen worden hierdoor getroffen. Ook gemotiveerde burgers met beperkte middelen – mensen die willen bijleren, zich willen omscholen of hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten – haken af. Een leven lang leren wordt op die manier een privilege in plaats van een recht.

Opleidingen in het volwassenenonderwijs zijn er net op gericht om mensen sterker te maken, zowel persoonlijk als professioneel. Door deze drempels op te werpen, ondermijnt de regering haar eigen doelstellingen rond werkgelegenheid, sociale inclusie en economische weerbaarheid.

Onderwijs moet deuren openen, geen muren optrekken.

4. Ongelijkheid tussen opleidingen: een enge kijk op onderwijs

De Vlaamse Regering introduceert een kunstmatige en discriminerende tweedeling tussen zogenaamd 'arbeidsmarktgerichte' en 'andere' opleidingen. Opleidingen zoals fotografie, mode, talen en cultuur worden zwaarder belast, alsof ze geen maatschappelijke, culturele of persoonlijke waarde hebben. Deze benadering reduceert onderwijs tot louter economisch nut en miskent de brede rol die leren speelt in het versterken van individuen en het verbinden van gemeenschappen.

Deze visie is niet alleen kortzichtig, maar ook sociaal onrechtvaardig. Ze stigmatiseert opleidingen die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie en culturele verrijking. Talenkennis, bijvoorbeeld, is niet alleen essentieel op de werkvloer, maar ook voor wederzijds begrip in een diverse samenleving.

Daarnaast is er de problematische situatie rond gedetineerden. In de oorspronkelijke tekst werd zelfs voorzien dat zij zouden moeten betalen voor opleidingen, wat expliciet in strijd is met bestaande regelgeving. In de aangepaste versie wordt dit gedeeltelijk rechtgezet, maar volgens onze lezing blijft de regeling onvolledig. De vrijstelling geldt slechts voor bepaalde opleidingen, terwijl voor andere – waarvoor het inschrijvingsgeld verhoogd wordt tot €4 per lestijd – geen vrijstellingen of verminderingen worden toegestaan.

Dit betekent in de praktijk dat het opleidingsaanbod voor gedetineerden heel beperkt wordt, tenzij zij zelf betalen – wat in strijd is met het principe van gelijke toegang tot onderwijs, ook binnen detentie.

ACOD Onderwijs verzet zich tegen deze ongelijkheid en vraagt een beleid dat álle opleidingen erkent in hun maatschappelijke waarde, en dat onderwijs toegankelijk houdt voor iedereen – ongeacht achtergrond, opleidingskeuze of (detentie)status.

5. Leerkrachten in onzekerheid: passie onder druk

Niet alleen cursisten worden getroffen door de geplande hervormingen, ook leerkrachten voelen de gevolgen. Minder inschrijvingen leiden tot geschrapte groepen, met directe jobonzekerheid tot gevolg – vooral voor tijdelijke leerkrachten, voor wie dit zelfs definitief kan zijn.

Leerkrachten van de zogenoemde 'andere opleidingen' worden bovendien gedevalueerd in het beleid van de Vlaamse Regering. Ondanks hun professionaliteit, inzet en het feit dat ze werken met erkende leerplannen en evaluatiesystemen, worden hun opleidingen als minderwaardig bestempeld. Op onze vraag naar de objectieve criteria waarop deze tweedeling gebaseerd is, blijft een antwoord uit.

Leraren in het volwassenenonderwijs kiezen bewust voor deze doelgroep. Het is een keuze die voortkomt uit passie voor hun vak én voor het begeleiden van volwassen cursisten. Hen verplichten om over te stappen naar het onderwijs aan kinderen of jongeren is geen realistische oplossing. Uit onze bevraging blijkt dat velen dit niet overwegen: zij geven aan het onderwijs te zullen verlaten en hun loopbaan buiten het onderwijs verder te zetten.

Deze hervorming dreigt niet alleen opleidingen te schrappen, maar ook waardevolle en ervaren leerkrachten te verliezen.

6. Administratieve chaos en onzekerheid voor cursisten én centra

Het nieuwe tarievensysteem is niet alleen complex en ondoorzichtig, het zorgt ook voor een aanzienlijke toename van de administratieve last voor centra en hun medewerkers. Dit komt bovenop de druk van een inschrijvingsperiode die traditioneel al in mei van start gaat.

We zijn inmiddels midden juni, maar de maatregel is nog steeds niet definitief goedgekeurd. Toch worden centra en het parlement al voor voldongen feiten geplaatst. De communicatie via de media heeft bovendien geleid tot verwarring en onzekerheid bij cursisten, wat zich nu al vertaalt in een daling van het aantal inschrijvingen ten opzichte van vorig jaar.

Cursisten weten niet wat ze zullen moeten betalen, of of hun opleiding überhaupt nog zal doorgaan. Dit leidt tot uitstel of zelfs afstel van inschrijving. Sommige centra zien zich genoodzaakt om nu al opleidingen uit hun aanbod te schrappen, nog vóór de maatregel officieel van kracht is.

Een beleid dat inzet op levenslang leren, hoort duidelijk, tijdig en doordacht te communiceren – niet te improviseren op de rug van cursisten en personeel.

7. Onzekere opbrengst, zekere schade

De Vlaamse Regering rekent op een extra opbrengst van 33 miljoen euro via verhoogde inschrijvingsgelden. Maar de realiteit toont nu al een daling in inschrijvingen. Tegen de tijd dat de effecten van deze maatregel zichtbaar worden, zullen opleidingen verdwenen zijn en leerkrachten hun job verloren hebben. Dit is geen doordacht beleid, dit is gokken met mensenlevens.

Over heel Vlaanderen ontstaan blinde vlekken waar bepaalde opleidingen niet langer worden aangeboden. Het volwassenenonderwijs wordt ontwricht en verliest zijn kracht om breed opgeleide burgers aan te leveren. Vlaanderen wordt op dat vlak koud en ontoegankelijk.

De drempel om een opleiding te volgen wordt fors verhoogd. Verwacht de overheid werkelijk dat een cursist na een lange werkdag nog meer dan een uur met de auto rijdt om een opleiding te volgen? Denkt men dat iedereen over een wagen beschikt? Enkel wie sterke mobiliteit én financiële draagkracht heeft, zal nog toegang hebben tot het volwassenenonderwijs.

En wat met gepensioneerden? Mogen zij voortaan enkel nog uit het raam van hun zorginstelling kijken? Het volwassenenonderwijs biedt hen sociale inclusie, mentale stimulatie en levenskwaliteit. Door deze maatregelen dreigt ook deze groep uit de boot te vallen.

Volwassenenonderwijs is méér dan kennisoverdracht. Het is een krachtig instrument voor re-integratie op de arbeidsmarkt, voor persoonlijke groei na tegenslagen, en voor het herontdekken van perspectief. Mensen die zich via een opleiding herpakken, bouwen opnieuw aan hun toekomst – voor zichzelf én voor de samenleving.

Een beleid dat deze waarde miskent, zadelt Vlaanderen op met zekere schade in ruil voor een onzekere opbrengst.

8. Gebrekkige communicatie en gebrek aan overleg

Het volwassenenonderwijs werd niet betrokken bij de besluitvorming. Cruciale informatie over de hervormingen sijpelde via de pers door, zonder transparantie of overleg met cursisten, personeel en hun vakorganisaties. Dit ondermijnt het vertrouwen en schaadt de samenwerking tussen beleid en het onderwijsveld.

Tijdens de onderhandelingen in februari over het Programmadecreet 2025 werd enkel gesproken over de asielmiddelen. Nu beweert de regering dat er in januari al gesprekken plaatsvonden met

enkele onderwijsverstrekkers over opleidingen die €2,50 zouden kosten – terwijl van de verhoging naar €4 toen nog geen sprake was. Als deze plannen al zo ver gevorderd waren, waarom werden ze dan niet opgenomen in het oorspronkelijke decreet? Het feit dat men nu via regeringsamendementen werkt, toont opnieuw het gebrek aan respect voor sociaal overleg en transparante besluitvorming.

En het blijft niet bij deze maatregel. De regeling rond NT2 komt nog. Een uitgaventoets komt nog. Een rationalisatieoefening komt nog. Maar ook ACOD Onderwijs komt nog. Wij blijven waakzaam, betrokken en strijdvaardig.

ACOD Onderwijs eist:

Een visie die investeert in mensen, niet bespaart op hun ontwikkeling.

Correct sociaal overleg

Een toegankelijk en sociaal rechtvaardig volwassenenonderwijs voor iedereen.

Een beleid dat een leven lang en levensbreed leren stimuleert voor elke burger.

Respect voor alle opleidingen en hun personeel, ongeacht hun zogenaamd “economisch” label.

Onderwijs is een fundament van een solidaire, inclusieve en toekomstgerichte samenleving.

COC en COV geven een protocol van niet-akkoord bij regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 in verband met de maatregelen betreffende de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs.

Dat er een indexering van de inschrijvingsgelden komt is enigszins te verantwoorden. Dat de Vlaamse Regering opleidingen die toe leiden naar knelpuntberoepen wil promoten door voor deze opleidingen een verminderd inschrijvingstarief te hanteren is ook begrijpelijk.

COC en COV waarderen de inspanningen die de Vlaamse Regering doet om sociale correcties op de tarieven voor bepaalde categorieën van cursisten toe te passen, alsook om de opleidingen in de Basiseducatie te beschermen tegen tariefverhogingen. Toch maken we ons ook daarbij zorgen over de hervormingen die nog in de pijplijn zitten.

Het is ook nog steeds niet volledig duidelijk of gedetineerden een volledige vrijstelling krijgen voor alle aangeboden opleidingen.

COC en COV vinden het echter niet te begrijpen en onverantwoord om voor bepaalde opleidingen met name de opleidingen Europese (hoofd)talen en opleidingen zoals fotografie, drankenkennis, ambachtelijke accessoires,... plots een verhoogd inschrijvingsgeld te vragen van maar liefst 167%! Het is niet duidelijk op welke objectieve criteria de Vlaamse Regering zich gebaseerd heeft om dit tarief te bepalen voor deze opleidingen.

Dat de opleidingen Nederlands versterkt worden en betaalbaar blijven kunnen we aanmoedigen. De kennis van Nederlands is essentieel om goed te kunnen deelnemen aan onze samenleving. Maar Vlaanderen is echter niet zo groot en sociale mobiliteit stopt niet aan de gewestgrenzen. We wonen in een land met drie officiële landstalen en we begrijpen niet waarom de opleidingen Frans en Duits duurder worden (en dus anders behandeld worden) dan een opleiding Nederlands. Daarnaast is België lid van de Europese Unie. Kennis van de Europese talen zou precies daarom gestimuleerd moeten worden want talenkennis is nog steeds een verbindende factor. In tal van vacatures wordt nog steeds meertaligheid van de sollicitant gevraagd. Door geen sociale correcties mogelijk te maken

alsook geen plafondbedrag in te stellen voor deze opleidingen worden het onbetaalbare opleidingen voor vele burgers.

Naast de talenopleidingen worden er nog een aantal opleidingen geïmplementeerd en gecategoriseerd onder 'hobby-opleidingen'. De overheid gaat daarmee voorbij aan het feit dat deze opleidingen in vele gevallen gevolgd worden in functie van werk of werk gerelateerde situaties.

Het levenslang en vooral het levensbreed leren, dat ten goede komt aan de brede persoonsontwikkeling, staat nu onder druk. Onderwijs dient tot zoveel meer dan enkel op te leiden naar werk, zoals bepaald is in artikel 3 van het decreet volwassenenonderwijs: *Het volwassenenonderwijs heeft als doelstelling enerzijds de cursisten de kennis, vaardigheden en attitudes bij te brengen die nodig zijn voor de persoonlijke ontwikkeling, het maatschappelijk functioneren, het verder deelnemen aan onderwijs, het uitoefenen van een beroep of het beheersen van een taal en anderzijds de cursisten in staat te stellen erkende studiebewijzen te behalen.*

COC en COV vragen met aandrang om het voorstel waarbij via de inschrijvingstarieven de opleidingen vreemde (hoofd)talen alsook de andere opleidingen (fotografie, drankenkennis, ambachtelijke accessoires, huishoudelijk koken, huishoudelijke decoratie en naaitechnieken, mode: maatwerk en realisaties) geïmplementeerd worden, te herwerken tot een maatschappelijk aanvaardbare maatregel. Het volwassenenonderwijs moet namelijk toegankelijk en betaalbaar blijven voor iedereen én voor alle opleidingen.

Op de vraag hoe de overheid de gevolgen voor personeelsleden die getroffen worden door een verminderde instroom van cursisten zou aanpakken, kregen we tijdens de onderhandelingen een weinig geruststellend antwoord: het gaat gemonitord worden. Denken dat dit probleem zichzelf oplost door het lerarentekort, is kort door de bocht. Lesgeven aan volwassenen, dan wel aan jonge kinderen of adolescenten vereist immers een andere, specifieke aanpak. Bovendien zullen niet alle leraren terechtkunnen in het leerplichtonderwijs.

COC en COV roepen de overheid op om zorgzaam op te treden en de leraren in het volwassenenonderwijs die getroffen worden als gevolg van de drastische verhoging van de inschrijvingsgelden niet in de steek te laten en gepaste maatregelen te nemen.

Met betrekking tot het *Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 – Onderwijs en Vorming*, geeft VSOA Onderwijs een protocol van niet akkoord en wenst hierbij volgende opmerking te maken:

VSOA Onderwijs kant zich principieel tegen elke vorm van besparing in het Onderwijs.

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP) is geen betrokken partij bij het volwassenenonderwijs en diende geen protocol in.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

VOORZITTERS,

Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

Matthias DIEPENDAELE
minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Economie, Innovatie en
Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en
Facilitair Management
Voorzitter SectX en C2
Ondervoorzitter OOC

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

Zuhal DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk,
Voorzitter OOC
Ondervoorzitter SectX en C2

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

LEDEN,

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Melissa DEPRAETERE
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Wonen, Energie en
Klimaat, Toerisme en Jeugd

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten
der Openbare Diensten:

Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en
Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en
Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en
Zeevisserij

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

Ben WEYTS
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Begroting en Financiën,
Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en
Dierenwelzijn

Amendementen voorgesteld door de Vlaamse Regering bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025

AMENDEMENT

Voorgesteld door de Vlaamse Regering

Hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1 (nieuw) en 2

In hoofdstuk 5 een afdeling 1, die bestaat uit een artikel 12/1 tot en met 12/6, en een afdeling 2, die bestaat uit het bestaande artikel 13, invoegen, die luiden als volgt:

"Afdeling 1. Aanpassingen tarieven inschrijvingsgeld volwassenenonderwijs

Art. 12/1. *In artikel 98, §2, zesde lid, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de woorden "en koeling en warmte" vervangen door de zinsnede ", koeling en warmte en specifieke personenzorg".*

Art. 12/2. *In artikel 105, §3bis, zesde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de woorden "en koeling en warmte" vervangen door de zinsnede ", koeling en warmte en specifieke personenzorg".*

Art. 12/3. *In artikel 113novies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2013 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 7 juli 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

1° aan de inleidende zin van paragraaf 4 wordt de zinsnede "ingeschreven zijn in een opleiding van de basiseducatie of een opleiding van de studiegebieden Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2 of Nederlands tweede taal richtgraad 3 en 4 van het secundair volwassenenonderwijs en die" toegevoegd;

2° paragraaf 4, 1°, wordt vervangen door wat volgt:

"geen houder zijn van een diploma van het secundair onderwijs, voor zover het een inschrijving betreft voor een opleiding van de basiseducatie;"

3° paragraaf 4, 2° en 11°, worden opgeheven;

4° aan de inleidende zin van paragraaf 6 wordt de zinsnede "in een opleiding van de studiegebieden Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2 of Nederlands tweede taal richtgraad 3 en 4 van het secundair volwassenenonderwijs en die" toegevoegd;

5° er wordt een paragraaf 6quater ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6quater. In afwijking van paragraaf 1 geldt een standaardtarief van 2,25 euro per lestijd van een module voor cursisten die zich inschrijven voor een opleiding van een studiegebied als vermeld in artikel 7, 2°, 3°, 7° tot en met 12°, 14°, 20°, 23°, 24°, 27°, 28°, 30° tot en met 34°, 36°, 42°, 43°, 46° en 50° en voor een experimenteel studiegebied als vermeld in artikel 10.

In afwijking van paragraaf 3 wordt het inschrijvingsgeld begrensd op 450 euro per opleiding per semester voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding vermeld in het eerste lid.”;

6° er wordt een paragraaf 6quinquies ingevoegd, die luidt als volgt:

“§6quinquies. In afwijking van paragraaf 1 geldt er een volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld voor cursisten die op het moment van hun inschrijving gedetineerd zijn, zoals bepaald in artikel 2, 16°bis.

7° er wordt een paragraaf 6sexies ingevoegd, die luidt als volgt:

§6sexies. In afwijking van paragraaf 1 geldt er een verminderd inschrijvingsgeld van 0,03 euro per lestijd van een module voor cursisten die ingeschreven zijn in:

1° de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren Leren of Regie over het Eigen Leren van het secundair volwassenenonderwijs;

2° een opleiding van de studiegebieden aanvullende algemene vorming of algemene vorming van het secundair volwassenenonderwijs van het secundair volwassenenonderwijs ;

3° een opleiding van het studiegebied bijzondere educatieve noden van het secundair volwassenenonderwijs.

In afwijking van paragraaf 3 wordt het inschrijvingsgeld begrensd op 180 euro per opleiding voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding vermeld in het eerste lid.”;

8° er wordt een paragraaf 6septies ingevoegd, die luidt als volgt:

“§6septies. In afwijking van paragraaf 4 en 6 geldt er een verminderd inschrijvingsgeld van 1 euro per lestijd van een module voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding, vermeld in paragraaf 6quater, eerste lid, en:

1° op het moment van hun inschrijving een inkomen verwerven via een inschakelingsuitkering of een werkloosheidsuitkering of ten laste zijn van voormelde categorieën;

2° op het moment van hun inschrijving in het bezit zijn van een van de volgende attesten of ten laste zijn van een persoon die in het bezit is van een van de volgende attesten:

a) een attest, uitgereikt door de bevoegde overheid, waaruit een arbeidsongeschiktheid van ten minste 66 percent blijkt;

b) een attest waaruit het recht blijkt op een integratietegemoetkoming aan gehandicapten;

c) een attest waaruit de inschrijving bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap blijkt;

d) een attest, uitgereikt door de bevoegde overheid, waaruit een vermindering blijkt van het verdienvermogen tot een derde of minder van wat een gezonde persoon door het uitoefenen van een beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen;

e) een attest, uitgereikt door de bevoegde overheid, waaruit een vermindering blijkt van de zelfredzaamheid van ten minste zeven punten;

3° op het moment van hun inschrijving materiële hulp krijgen, vermeld in de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen;

4° op het moment van hun inschrijving tijdelijke bescherming krijgen ter uitvoering van richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen;
5° op het moment van hun inschrijving een inkomen verwerven via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon of ten laste zijn van de voormelde categorieën;
6° op het moment van hun inschrijving niet voldaan hebben aan de voltijdse leerplicht;
7° op het moment van hun inschrijving werkzoekend zijn, vermeld in artikel 2, 47° bis;
8° op het moment van hun inschrijving niet-werkende, verplicht ingeschreven werkzoekenden zijn die op het moment van hun inschrijving nog geen recht op een inschakelingsuitkering hebben verworven;
9° ingeschreven zijn voor de opleiding Ondernemerschap en tegelijk ingeschreven zijn als leerling in de derde graad van het secundair onderwijs, een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, een centrum voor deeltijdse vorming of een centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen.”;

9° er wordt een paragraaf 6octies ingevoegd, die luidt als volgt:

“§6octies. In afwijking van paragraaf 1 geldt er een verminderd inschrijvingsgeld van 1 euro per lestijd van een module voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding die behoort tot een studiegebied met structureel knelpuntkarakter, vermeld in artikel 98, §2, zesde lid.

In afwijking van het eerste lid geldt er een volledige vrijstelling voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding, vermeld in het eerste lid, en die op het moment van hun inschrijving voldoen aan een categorie, vermeld in §6septies, 1° tot en met 9°.

In afwijking van paragraaf 3 wordt het inschrijvingsgeld begrensd op 200 euro per opleiding per semester voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding vermeld in het eerste lid.”;

10° er wordt een paragraaf 6novies ingevoegd, die luidt als volgt:

“§6novies. In afwijking van paragraaf 1 geldt er een verhoogd inschrijvingsgeld van 4 euro per lestijd van een module voor cursisten die ingeschreven zijn in een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs die behoort tot de studiegebieden ambachtelijke accessoires, drankenkennis, Europese hoofdtalen richtgraad 1 en 2, Europese neventalen richtgraad 1 en 2, Europese talen richtgraad 3 en 4, fotografie, Hebreeuws, huishoudelijk koken, huishoudelijke decoratie- en naaitechnieken, mode maatwerk, mode realisaties, Oosterse talen, Scandinavische talen, Slavische talen en textiel.

De begrenzing van het inschrijvingsgeld, vermeld in paragraaf 3, wordt niet toegepast op de opleidingen, vermeld in het eerste lid.

De volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld, vermeld in paragraaf 6quinqüies, en het verminderde inschrijvingsgeld, vermeld in paragraaf 6septies, worden niet toegepast op de opleidingen, vermeld in het eerste lid.”;

11° er wordt een paragraaf 6decies ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6decies. De bepalingen vermeld in paragraaf 2 zijn niet van toepassing op de cursisten die voldoen aan de bepalingen vermeld in paragraaf 6quater tot en met 6novies."

Art. 12/4. *In artikel 113decies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018 en vervangen bij het decreet van 21 december 2018 worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

1° in paragraaf 3, 1° wordt de zinsnede "n-2/n-1" vervangen door de zinsnede "n-1/n":

2° in paragraaf 4, 2° wordt de zinsnede "artikel 41, §4, 2° en 2°bis" vervangen door de zinsnede "artikel 41, §4, 1° tot en met 2°quater".

Art. 12/5. *Aan titel IX, hoofdstuk II, afdeling III, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2024, wordt een artikel 196terdecies toegevoegd, dat luidt als volgt:*

"Art. 196terdecies. In afwijking van artikel 113novies, §6novies geldt tot en met het schooljaar 2027-2028 het inschrijvingsgeld van 2,25 euro per lestijd van een module in een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs die behoort tot de studiegebieden ambachtelijke accessoires, drankenkennis, fotografie en mode: maatwerk voor cursisten die in het schooljaar 2024-2025 ingeschreven zijn in de opleiding Aanvullende Algemene Vorming in combinatie met een diplomagerichte beroepsopleiding uit bovenvermelde studiegebieden."

Art. 12/6. *Aan titel IX, hoofdstuk II, afdeling III, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2024, wordt een artikel 196quaterdecies toegevoegd, dat luidt als volgt:*

"Art. 196quaterdecies. In afwijking van artikel 113decies, §3, 1°, betaalt elk centrumbestuur in de tweede schijf van het jaar 2025 aan het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen voor elk van zijn gesubsidieerde of gefinancierde centra een bedrag dat berekend wordt tegen 100% van de inschrijvingsgelden van de cursisten die ingeschreven waren in de periode van januari 2024 tot en met augustus 2024."

Afdeling 2. Bijstellen toekenning jaarlijkse aanvullende vte/leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek."

VERANTWOORDING

De Vlaamse Regering heeft zich in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 geëngageerd om vanaf 2027 een begroting in evenwicht te hebben. In het centenboekje is een extra inkomst van 50 miljoen euro per jaar vanaf 2026 ingeschreven bij de inschrijvingsgelden van het volwassenenonderwijs. Vanaf 1 september 2025 zullen de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs daarom nieuwe tarieven moeten hanteren. Bij de aanpassing van de inschrijvingsgelden is rekening gehouden met de verschillende soorten opleidingen en cursisten van het volwassenenonderwijs. Voor de (Alfa-) NT2-cursisten en cursisten van de basiseducatie wijzigt er echter niets.

Artikel 98 en artikel 105

Het studiegebied specifieke personenzorg wordt toegevoegd aan de lijst van studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter, waardoor deze cursisten in

aanmerking komen voor een volledige vrijstelling van het inschrijvingsgeld of het verminderd tarief van 1 euro per lestijd van een module (zie verder).

Artikel 113novies

Het standaardtarief van 1,50 euro per lestijd van een module wordt verhoogd naar 2,25 euro voor de opleidingen uit de studiegebieden: administratie, afwerking bouw, ambachtelijk erfgoed, assistentie vrije zorgberoepen, auto, bakkerij, bedrijfsbeheer, bibliotheek-, archief- en documentatiekunde, chemie, grafische communicatie en media, horeca, huishoudhulp, ICT-technieken, informatie- en communicatietechnologie, lassen, land- en tuinbouw, lichaamsverzorging, logistiek en verkoop, maritieme diensten, meubelmakerij, printmedia, ruwbouw, slagerij en toerisme.

Voor deze opleidingen uit bovenstaande studiegebieden komt ter vervanging van het maximumbedrag van 300 euro per opleiding per semester een plafond van 450 euro per opleiding per semester. Het verhoogd tarief voor wie zich binnen een periode van zes schooljaren meer dan driemaal voor dezelfde module inschrijft, verdwijnt.

Omdat gedetineerden zelden over eigen financiële middelen beschikken en slechts beperkt toegang hebben tot betaald werk, kunnen zij met volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld bepaalde opleidingen (tweedekansonderwijs, ICT en diverse vakopleidingen) blijven volgen. Op die manier blijft het aanbod in de gevangenissen en de opleidings- en reclasseringskansen van de gedetineerden gevrijwaard.

Omwille van het maatschappelijk belang wordt een sterk verlaagd tarief van 0,03 euro per lestijd van een module voorbehouden voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren Leren of Regie over het Eigen Leren, de opleidingen van het tweedekansonderwijs en alle opleidingen van het studiegebied bijzondere educatieve noden van het secundair volwassenenonderwijs. Dit voordelig tarief wordt van toepassing ongeacht of de cursisten in het bezit zijn van een diploma van het secundair onderwijs. Maar deze toepassing zal gemonitord worden om eventuele onbedoelde effecten in kaart te brengen en te kunnen bijsturen.

Voor de modules en opleidingen waarvoor het tarief van 0,03 euro geldt, wordt een plafond van 180 euro per opleiding ingevoerd. De toepassing van dit plafond van 180 euro is niet gelimiteerd in de tijd.

Voor de overige bestaande categorieën van een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van inschrijvingsgeld zal een verminderd tarief van 1 euro per lestijd van een module gelden voor opleidingen die onder het standaardtarief van 2,25 euro vallen.

Ook cursisten die zich inschrijven voor een opleiding van een studiegebied met structureel knelpuntkarakter genieten van dit verminderd inschrijvingsgeld van 1 euro per lestijd van een module voor de opleiding van het studiegebied met een structureel knelpuntkarakter.

Voor cursisten die een opleiding volgen van een studiegebied met een structureel knelpuntkarakter en op het moment van inschrijving voldoen aan een categorie die recht geeft op het verminderd tarief van 1 euro per lestijd van een module, geldt een volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld.

Voor de opleidingen uit de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter wordt een verlaagd plafond van 200 euro per opleiding per semester voorzien.

Tot slot wordt een verhoogd tarief van 4 euro per lestijd van een module ingevoerd voor de opleidingen die niet of in veel mindere mate toegang bieden tot de arbeidsmarkt. De begrenzing tot 450 euro per opleiding per semester en het in aanmerking komen voor het verminderd tarief van 1 euro per lestijd van een module zijn hier niet van toepassing.

Artikel 113decies

Om de budgettaire doelstelling tijdig te kunnen realiseren, is het nodig dat de referteperiode, die dient als berekeningsbasis om het over te maken bedrag van de geïnde inschrijvingsgelden te bepalen, wordt aangepast. De referteperiode wordt verschoven met een jaar nl. van schooljaar n-2/n-1 naar schooljaar n-1/n.

Door deze aangepaste berekeningsbasis zullen de verhoogde inschrijvingsgelden, die van toepassing zijn vanaf 1 september 2025, sneller dan vandaag door de overheid ontvangen worden.

De centra zullen per jaar nog altijd de geïnde inschrijvingsgelden van één schooljaar in twee schijven aan de overheid moeten overmaken maar het bedrag zal berekend worden op basis van een andere referteperiode.

De premie aan cursisten die een eerste diploma van het secundair onderwijs behaald hebben, blijft behouden. Het toepassingsgebied voor de terugbetaling van het betaalde inschrijvingsgeld wordt echter uitgebreid naar de ASO-opleidingen van het volwassenenonderwijs en de diplomagerichte beroepsopleidingen die in combinatie met een basisvorming van de examencommissie of het secundair onderwijs gevolgd worden.

Artikel 196terdecies

Voor cursisten die in het schooljaar 2024-2025 ingeschreven zijn in een opleiding uit de studiegebieden ambachtelijke accessoires, drankenkennis, fotografie en mode: maatwerk in combinatie met de opleiding Aanvullende Algemene Vorming wordt een overgangsmaatregel voorzien. Tot 1 september 2028 betalen zij het nieuwe standaardtarief van 2,25 euro per lestijd van een module in plaats van het verhoogd tarief van 4 euro per lestijd van een module voor de opleidingen Diamantbewerker, Juweelontwerper/Goudsmid, Maatwerk Damespatronen, Maatwerk Herenpatronen, Sommelier of Vakfotograaf.

Artikel 196quaterdecies

Voor het jaar 2025 waarin er overgestapt wordt naar een andere referteperiode voor de overmaking van de inschrijvingsgelden, is een overgangsmaatregel nodig. De nieuwe berekeningsbasis wordt immers midden in het jaar 2025 ingevoerd. Voor de tweede schijf in het najaar van 2025 wordt daarom nog de oude berekeningsbasis toegepast en moet een bedrag berekend op basis van de geïnde inschrijvingsgelden van de periode januari 2024 tot en met augustus 2024 overgemaakt worden. Vanaf de eerste schijf in 2026 moeten de centra een bedrag overmaken berekend op basis van de periode 1 september 2025 tot en met 31 december 2025, en dus ook op basis van de verhoogde tarieven, overmaken.

Datum van inwerkingtreding:

1 september 2025

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR